

T. C. Resmî Gazete

Tesis tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

İdare ve yazı işleri için
Başvekâlet Müdevvenat Müdürlüğüne
müracaat olunur

8 AĞUSTOS 1931
CUMARTESİ

SAYI: 1867

Matbuat Kanunu

Kanun №: 1881

Kabul tarihi: 25/7/1931

Birinci fasıl

Umumî hükümler

Madde 1 — Matbuat hürriyeti ve matbu eserler neşri bu kanunda yazılı hükümlere bağlıdır.

Bu kanunun hükümleri gerek matbaa gerek başka türlü mihanikî ve kimyevî vasıtalarla veya el ile çoğaltılarak neşredilen yazı, resim, güfteli güftesiz musiki eserleri ve gramofon plâkları gibi eserlere şamildir. Bu kanunda bu gibi eserlere matbua denilir.

Sinematografa müteallik hususlar bu kanuna tâbi değildir.

Madde 2 — Herkesin görebileceği veya paralı parasız girebileceği yerlerde her türlü matbuaların teşhir veya talik veya tevzi edilmesi veya satılması veya bunların ilân ile tevzi ve satışa arz olunması neşir sayılır.

Matbuat cürmü ancak yukarıki fıkra dairesinde yapılan neşriyatta tekevvün edebilir.

İkinci fasıl

Matbaa açma

Madde 3 — Bir matbaa açılmadan evvel bulunacağı yerin en büyük mülkiye memuruna bir beyanname verilir.

Beyanname matbaayı açmak isteyeninin adı, sanı, ikametgâhı ve ortakları varsa onların da adları, sanları, ve ikametgâhları ve matbaanın yeri ve hangi dillerde ve hangi tabî sistemle çalışacağı yazılır.

Madde 4 — Açılan matbaanın yeri ve tabî sistemi değiştirilir veya ortaklarından bazıları ayrılır veya yeni ortak alınırsa yine en büyük mülkiye memuruna bir beyanname ile bildirilir.

Matbaanın sahibi değişirse yeni sahip işe başlamadan evvel kendi namına bir beyanname vermeğe mecburdur.

Ölüm halinde bu beyanname matbaayı işletmeğe devam edecekler tarafından on beş gün içinde verilir.

Madde 5 — Beyannamesiz matbaa açanlar hakkında Türk Ceza Kanununun 533 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

Beyannamelerde yazılması mecburî olan malûmatı yanlış bildirenlere 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Madde 6 — Matbaasında ilmühaberi alınmamış gazete veya mecmua basan matbaacı yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olur.

bu suretle basılan gazete veya mecmua ile bir suç işlenmişse bu suça iştiraki sabit olan matbaacı gazete veya mecmuanın mes'ullerile hemfiil addolunur.

Üçüncü fasıl

Her türlü matbualar

Madde 7 — İkinci maddenin şümulüne giren matbualar üstünde matbaanın adı yazılır. Buna muhalif hareket eden matbaacılar 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olurlar.

Böyle bir mahkûmiyetten altı ayı geçinceye kadar bu suç yeniden işlenirse suçlu ayrıca iki aya kadar hapis ile de cezalandırılır.

Yanlış bir at yazılması halinde yukarıki fıkralarda yazılı cezalar iki kat olarak verilir.

Bu maddedeki hükümlerin resmî daire, meslek veya ticaret işlerine veya aile, siyaset ve cemiyet hayatının işlerine yarıyan ilân, tarife, ticarî sirküleri ve saire gibi matbualara ve neşreden zatın doğru adı bulunmak şartile intihap beyannamelerile siyasi beyannamelere şümulü yoktur.

Madde 8 — Matbaacılar bastıkları her türlü matbualardan ikişer tanesini günü gününe bulunduğu yerin en büyük mülkiye memuruna Cumhuriyet Müddeiumumisine vermeğe mecburdurlar. Verilmeyen her nüsha için 5 lira hafif para cezası hükmolunur. Tekerrüründe bu ceza verilmeyen her nüsha için 10 liradan 20 liraya kadar arttırılır.

Bu hükümlerden gazete ve mecmualar ve yukarıki maddenin dördüncü fıkrasında yazılı matbualar müstesnadır.

Dördüncü fasıl

Gazete ve mecmua neşri

Madde 9 — Gündelik yahut mevkut gazete ve mecmua çıkarmak isteyenler gazete ve mecmuanın çıkarılacağı mahallin

en büyük mülkiye memuruna aşağıda istenilen malûmatı havi imzalarile bir beyanname verirler:

- A) Gazete veya mecmuanın adı;
 B) gazete veya mecmua sahibinin adı, sanı, tâbiyeti, tahsil derecesi ve muamele merkezi olan iş ve ev adresi;
 C) Varsa başmuharririnin, umumî müdürünün, yazı işleri müdürünün adı, sanı, tâbiyeti ve ikametgâhı;
 D) «B, C» fıkralarında sıfatları yazılı olanlardan hangisinin filen umumî neşriyatı idare edeceği;
 E) Nerede yazılıp idare edileceği, nerede basılacağı ve basılacağı matbaa ve matbaacının adı ve sanı;
 F) Siyasî olup olmadığı;
 G) Ne vakitlerde çıkarılacağı;
 H) Hangi dillerde çıkarılacağı;
 İ) Sermayeyi tedarik edenler başkaları ise onların hepsinin ve sermaye kanun dairesinde kurulmuş bir şirkete ait ise şirket mukavelenamesinin aslı veya tasdikli suretile beraber şirketin idare meclisini teşkil veya şirketi temsil eden kimselerin adı, sanı, memleketi, iş ve ev adresi ve tâbiyeti;
 K) Gazete veya mecmua bir cemiyete aitse nizamnamesinin tasdikli suretile idare heyetini teşkil edenlerin adı, sanı, memleketi, iş ve ev adresi;

Beyanname muhteviyatında hasıl olacak değişikliklerin vukuundan üç gün zarfında bildirilmesi lâzımdır.

Beyanname verenlere bu kanunda gazete veya mecmuanın sahibi denilir.

Madde 10 — Bir gazete ve mecmua sahibi bunu muayyen müddetle başkasına devredebilir. Devir alan bu kanunla gazete sahiplerinde aranan vasıfları ve kayıtları haiz olduğu halde kendi namına vereceği beyanname ile bu hakkı muayyen müddet bitinceye kadar kullanabilir.

Madde 11 — Sahibi vefat eden gazete veya mecmua umumî neşriyatını idare edenin cezaî mes'uliyeti altında üç ay neşrolunabilir. Bu müddet içinde varisler arasında bu kanunda yazılı vasıf ve şartları haiz birisi varsa mahallinin en büyük mülkiye memuruna yeni bir beyanname vermek ve diğer mirasçıların muvafakatını aldığına dair resmî bir vesikaya bağlamak şartile gazete ve mecmuayı neşre devam edebilir.

Mirasçılar arasında bu kanunda yazılı vasıf ve şartları haiz kimse bulunmazsa yine bu müddet içinde kanunî vasıf ve şartları haiz bir sahip gösterilmek ve onun tarafından bir beyanname verilmek mecburidir. Bu madde hükmüne riayet etmeksizin üç aydan fazla gazete veya mecmua neşredildiği takdirde 18 inci madde hükümleri tatbik edilir.

Gazete veya mecmua sahibi ve umumî neşriyatını idare eden kimse 12 nci maddede yazılı vasıflardan birini kaybeder veya tevkif veya haps olunursa bir hafta içinde o madde hükmü tamamlanmak lâzımgelir. Bu müddette gazete veya mecmua, başında bulunan yazı işleri müdürünün mes'uliyeti altında intişar edebilir.

Madde 12 — Gazete veya mecmua sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıtların bulunması şarttır:

- A - Türk olmak;
 B - Yirmi yaşını bitirmiş bulunmak;
 C - Yüksek mekteplerden veya lise ile buna muadil diğer mekteplerden şehadetnameli olmak (eğer şehadetname ecnebi mekteplerden alınmış ise türkçe okur yazar bulunmak);
 D - Ecnebi bir devlet hizmetinde bulunmamak;
 E - Resmî bir makama karşı ecnebi tâbiyeti iddiasında bulunmuş olmamak;
 F - Mahcur olmamak;
 G - Bilfiil devlet memuru ve asker ve ordu mensubu olmamak (Hususî kanunları mâni olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve mecmua çıkarabilirler);
 H - Türk Ceza Kanununun 587 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla ikinci babının üçüncü

faslında yazılı 192 nci ve üçüncü babının birinci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 uncu madde ve 286 nci maddenin ilk fıkrası ve 287 nci madde ve 6 ncı babının üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babının birinci faslında yazılı, 415 inci madde ve 416 nci maddenin son fıkrası ve 419 uncu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 inci maddelerle 430, 431 inci maddelerinin birinci fıkrası ve üçüncü faslında yazılı fuhsa tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti sui istimal suçlarından birile mahkûm olmamak,

İ - Vatan, millî mücadele, cümhuriyet ve inkılap aleyhinde bulunupta her hangi bir mahkeme ve divan tarafından mahkûm olmamak;

J - 25/9/1339 tarih ve 347 numaralı kanunla 26/5/1926 tarih ve 854 numaralı kanunun birinci maddesi hükümleri mucibince devlet hizmetinde kullanılmamasına karar verilmiş olmamak;

K - Millî mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmış olmamak.

Madde 13 — Türkiyede ecnebilerin gazete ve mecmua çıkarılması mahallî hükümetlerin ayrıca müsaadesine ve umumî neşriyatını idare edecek olanın türk vatandaşı olmasına bağlıdır.

Bu gazete ve mecmualar Cümhuriyet Hükümetinin dahilî ve haricî siyaseti aleyhinde neşriyat yapamazlar.

Bu maddeye muhalif neşriyatta bulunanlardan verilen hususî müsaade istirdat olunur.

Madde 14 - İlmî ve ahlâkî neşriyat ile devamlı surette fazilete hizmet eden gazete ve mecmualara Darülfünun Divanı kararile Maarif Vekâleti tarafından takdirname verilir.

Hizmetin devamlı olması için neşriyatın en az bir sene fasılasız yapılmış olması şarttır.

Madde 15 — Gazete veya mecmuanın başmuharriri ile umumî neşriyatını idare eden zatın yüksek mektepten mezun olması ve bunlarla ummî müdür ve yazı işleri müdürünün 12 nci maddede yazılı diğer vasıf ve kayıtları haiz bulunması şarttır.

Madde 16 — Bir gazete veya mecmuanın sahipliği ile umumî neşriyatının idaresi aynı meb'us uhdesinde toplanamayacağı gibi ayrı ayrı meb'uslar tarafından da deruhde olunamaz.

Madde 17 -- Beyannameyi alan en büyük mülkiye memuru beyanname münderecatını mahsus defterine kaydettirdikten sonra beyanname sahibine bir ilmühaber verir ve en kısa müddet içinde beyanname muhteviyatının hakikate muvafık olup olmadığını tahkik ve alacağı neticeye göre 18 inci madde hükmünce hareket eder.

Madde 18 — Yukarıki maddeler hükmüne muhalif olarak neşredilen gazete veya mecmua en büyük mülkiye memurunun emrile derhal kapatılır ve aşağıdaki cezaî hükümler tatbik olunur:

A - Beyanname verilmeksizin neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile beraber üç yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

B - Beyanname muhteviyatının hakikat hilâfı olduğu anlaşılırsa Türk Ceza Kanununun 343 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

C - Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasile bir suç irtikâp edildiği takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

Madde 19 — Gündelik gazete ve alelûmum ister aylık, ister daha az bir zaman fasılasile neşrolunan gazete veya mecmuanın her nüshasının üzerinde sahibinin ve umumî neşriyatını idare eden kimse ile gazete ve mecmuayı basan matbaanın ismi ve basıldığı yerde satışa çıkarıldığı günün tarihi yazılır.

Buna muhalif hareketinden dolayı basan, beş liradan 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır. Bilerek sahte

isim ve tarih gösterilmesi halinde basan iki haftaya kadar hapis ve 100 liraya kadar hafif para cezasile mahkûm edilir.

Madde 20 — Gazete veya mecmuaların her nüshasından ikişer tanesi günü gününe ve tevzi takip eden mesai saatinde gazete veya mecmuaların çıktığı yerin en büyük mülkiye memuru ile Cümhuriyet Müddeiumumisine verilir. Verilmeyen her nüsha için 5 lira ve tekerrürü halinde her nüsha için 10 liradan aşağı olmamak üzere 25 liraya kadar ağır para cezası hükümlenir.

Beşinci fasıl

Gazete ve mecmualarda çalışanlar ve matbuaları satanlar

Madde 21 — Her gazete ve mecmuanın istihdam edeceği muhbir, muhabir, muharrir, ressam, fotoğrafçı ve idare müdürüne idarehane haricinde abone kaydine veya ilân almağa memur olanların isimlerini mahallin en büyük mülkiye memuruna bildirilir. Muhbir, muhabir ve muharrirlerin 12 nci maddede yazılı olan suçlardan birile mahkûm bulunmaması ve yirmi bir yaşını bitirmiş olmaları şarttır. Muhbir, muhabir ve muharrir ve yukarıda yazılı diğer müstahdemlerin mensup oldukları gazete veya mecmuadan verilmiş ve mahallinin en büyük mülkiye memurluğunca tasdik olunmuş hüviyet varakasını hâmil olmaları lâzımdır. Bu madde hilâfında hareket edenler ve bunları istihdam eden gazete ve mecmua sahipleri Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi mucibince cezalandırılır. Kanunî lir mâni yok iken beyannamelelerinde bildirdikleri intişar devrelerini ardı sıra ve mükerreren beş defa geciktiren gazete veya mecmua namına idarehanesi haricinde abone kaydı için verilen hüviyet varakası geri alınır.

Bu madde hükmü gazete ve mecmualardan muayyen telif hakkı almıyan yardımcı muharrirler hakkında mecburî değildir.

Madde 22 — Gazete veya mecmua satmak isteyenler zabıtaya müracaatla hüviyetlerini mahsus defterine kaydettirerek mukabilinde bir ilmühaber almağa mecburdurlar.

Gazete veya mecmuaları satarken umumî adap ve nezahate mugayir tabirler kullanmak, bir şahsın veya heyetin namusunu ihlâl veya itibarını kesredek veya heyecanı mucip olacak surette veya matbuada münderiç olıyan havadislerden bahsederek râğbet celbetmek memnudur. Bu madde hilâfına hareket edenler bir liradan beş liraya kadar hafif para cezasına veyahut bir haftaya kadar hafif hapse mahkûm olurlar.

Altıncı fasıl

Gazete veya mecmua sahibinin hakları

Madde 23 — Gazete veya mecmuanın mülkiyeti hususunda Kanunu Medenî hükümleri caridir.

Madde 24 — Bir sene müddetle neşrolunıyan veya neşrolunduktan sonra kendiliğinden neşriyatı beş sene tatil eden bir gazete veya mecmuanın adı üzerinde sahibinin hakkı kalmaz.

Madde 25 — Bir gazete veya mecmuanın hususî bir fedakârlık ihtiyarile elde edilmiş yazdığı istihbarat bu gazete veya mecmuanın mülkiyetindedir. O gazete veya mecmuadan müsaade alınmadıkça neşrinden 24 saat geçinceye kadar başkası tarafından neşredilemez, neşredenler hakkında Telif Hakkı Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Madde 26 — Mahallinin en büyük mülkiye memuruna gazete veya mecmualarının ikişer nüshasının verilmesi gazete veya mecmuada çıkan yazı ve resimlerdeki telif hakkının kayıt ve tescili hükmündedir.

Yedinci fasıl

Matbuat suçlarının mes'ulleri

Madde 27 — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mes'uliyet umumî neşriyatı filen idare eden zat ile bu

gazete veya mecmua sahibine aittir. Muharrirler kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamın yine imzalarıyla çıkan resimlerden dolayı hemfiil olarak gazete sahibi ve umumî neşriyatı idare eden zat ile birlikte mes'ul olurlar.

Müstear nam ile veya imzasız ve remizli imza ile intişar eden yazılar memleketin dahili ve harici emniyetine ve esrarı askeriyyeye ait ise muharrirlerinin hüviyetlerini Cümhuriyet Müddeiumumisi her istediği zaman gazete veya mecmuanın sahiplerinden ve umumî neşriyatı idare edenlerden sorabilir.

Talep olunan bu malûmatı vermezler veya yanlış olarak verilerse gazete veya mecmua intişar etmekte olduğu halde mahkemeden alınacak karar üzerine kapatılır ve neşriyatın mahiyetine göre yapılacak kanunî takibat hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapsolünür.

Şu kadar ki takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa terettüp edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilirse yarısı indirilir.

Muhbir ve muharrirler ve yazı işleri müdürü tasni ettikleri veya asılsız olduğunu bildikleri haberlerin neşrinden mütevellit suçlardan mes'ul olup gazete veya mecmuanın sahibi ile umumî neşriyatını idare eden kimse de Ceza Kanununun 65 inci maddesi mucibince müşterek sayılırlar.

Sekizinci fasıl

Suçlara tahrik

Madde 28 — Gazete veya mecmua ile veya sair tabı aletlerle veya el ile yazılıp teksir edilerek neşir ve tevzi olunan yazılarla ve umumî yerlere levha ve ilân asmak suretile halkı ceza kanununda yazılı cürümlere teşvik edenler bundan dolayı ceza kanununda ayrı bir hüküm bulunmadığı takdirde Türk Ceza Kanununun 311 inci maddesi mucibince cezalandırılır. Şu kadar ki bu 311 inci maddede yazılı olan hapis cezasına hükmedilen cezanın altıda biri ilâve olunur ve para cezası hükümlenilen hallerde bu ceza suçun nev'ine göre beş liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası olmak üzere tayin olunur.

Teşvik neticesinde kastedilen fiil zuhûr eder veya o fiilin icrasına tevessül edilirse müşevvikler, faillerle aynı derecede mes'ul olurlar.

Madde 29 — Fertlerin şahsî veya ailevî hayatı hususiyelerini ima tarikile dahi olsa her ne vesile ile olursa olsun neşredenler bir aya kadar hapis ve 50 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Neşriyat, sahiplerinin muvafakatile yapılmış ise suç teşkil etmez.

Madde 30 — Türk Ceza Kanununun 156 ncı maddesi sarahati haricinde kendilerine mevdu vazifenin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi Azasından, İcra Vekilleri Heyetinden ve resmî heyetlerle devlet memurlarından biri veya bir kaç hakkında isim ve madde gösterilmiyerek müphem ve sui zannı davet edecek mahiyette mütecavizane yazı ve resimlerle Büyük Millet Meclisinin ve İcra Vekilleri Heyetinin ve resmî heyetlerle devlet memurlarının veya bir kısmının şeref ve haysiyeti ihlâl olunursa üç aydan altı aya kadar hapis ve 100 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası hükümlenir.

Dokuzuncu fasıl

Müstehcen neşriyat

Madde 31 — Türk Ceza Kanununun 426 ve 427 ncı maddeleri mucibince müstehcen sayılan maddeler halkın âr ve haya duygularını inciten ve ayıp sayılan şeylerdir.

Yukarıki tarifin şümulüne giren bir san'at veya ilim eseri, alâkadarlarının istifadesi için neşredilir, bu da eserin mevzu

ve şekli ile neşir vasıta ve mahallinin nevi ve cinsi arasındaki münasebet karinelerile anlaşılırsa müstecen sayılmaz.

Onuncu fasıl

Şantaj

Madde 32 — Bir kimsenin namusunu ihlâl edecek veya itibarını kırarak veya şöret ve servetine zarar verebilecek bir maddeyi neşir vasıtasile ifşa etmek veya ifşa mahiyetinde olmayıp ta kendisinin şeref ve haysiyetine tecavüz teşkil edecek neşriyat yapmak tehdidile muayyen bir müddete ait abone bedelinden ve tarifeye tâbi ilânların muayyen ücretinden fazla bedel ve ücret veya bunlara muadil bir menfaati kendisi veya başkası için temin edenler Ceza Kanununun 192 nci maddesi mucibince ceza görürler.

On birinci fasıl

Yalan neşriyat

Madde 33 — Milli paranın kıymetini düşürecek veya dahil veya hariçte bu paraya karşı itimadı sarsabilecek vak'aları tasni veya tahrif ederek neşir ve işae edenler üç aydan üç seneye kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Madde 34 — Türk Ceza Kanunu hükümleri haricinde olarak matbuatta bilerek yanlış metinler veya bir kimseye atfedilmiş vesikalar, yahut haddi zatinde doğru, fakat mündericatu tahrife uğratılmış metinler neşredenler bir haftadan bir aya kadar hapis ve 10 liradan 50 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olurlar.

On ikinci fasıl

Neşri memnu olan şeyler

Madde 35 — A - İddianamenin, son tahkikatın açılmasına müteallik kararın, bir cürme ait her hangi tahkikat evrakı ve vesikaların duruşmada okunmazdan evvel neşri memnudur. Ancak mahkemenin veya müddeiumuminin müsaadesile ve bütün gazetelere birden icrası lâzımgelen tebliğlerine tevfiikan bu vesikaların neşri caizdir.

B - İsbati caiz olmyan söğme ve hakaret davasına ait zabıtların ve buna müteallik şikâyetnamelerin aynen ve hulâsaten neşri dahi memnudur.

C - Mündericatu umumî edep ve ahlâka dokunabilen tıbbî adli raporlarının da neşri yasaktır.

D - Muhakemesinin gizli olması kararlaştırılan dava zabıtlarının da mahkemenin müsaadesi olmadıkça neşri memnudur.

E - Ceza tahkikatı başladıktan sonra ilk tahkikat esnasında tahkikat hâkiminin muvafakatının inzimamile ve hazırlık tahkikatı esnasında yalnız cümhuriyet müddeiumuminin emrile yapılmakta olan tahkikata ve adli muamelelere müteallik havadislerin ve cürmü yapanlarla cürme kurban olanların fotoğraflarının neşri menedilebilir.

Buna muhalefet ancak müddeiumuminin bu bapta yazılı emrinin gazete veya mecmua idarehanesine tebliğinden itibaren bir suç olur ve yazan 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılır.

F - Neşri, caiz eski bir ilâmın sui niyetle ve yeni bir hükmün kezalik sui niyetle tekrar neşri söğme ve hakaret iddiasile takibat yapılmasına ve ceza verilmesine mâni değildir.

G - Mahkeme müzakerelerinin neşri memnudur.

H - Bir ceza davasının başlamasından son hükmün verilmesine kadar hâkim ve mahkemenin kararları ve muameleleri hakkında müteale serdedilemez.

İ - Gizli bakılmıyan boşanma davalarında ancak :

- 1 - İki tarafın ve şahitlerin isimleri, san'atları ve adresleri,
- 2 - Mevzuu bahsolan ve karar verilen hukukî mes'elelerin kısaca izahı,
- 3 - Şahitlerin şهادetlerinin aynen olmamak şartile kısaca mevzuu,
- 4 - Hüküm fıkrası yazılabilir.

Bu madde hükümlerine muhalif hareket edenlerden 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Madde 36 — Gazete ve mecmualar kendi namlarına piyango, tombala ve saire gibi herhangi bir suretle talih ve kura oyunları tertip edemeyeceği gibi böyle tertiplerin kupon ve yazı ve ilânları gazete ve mecmualarda neşredilemez. Hilâfına hareket edenler 200 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezasile mahkûm olurlar.

Madde 37 — Türk ve ecnebi müelliflerin ilmî ve edebî ve felsefî eserleri müstesna olmak üzere halkın ahlâkî duygularına dokunabilen hakikî veya muhayyel surette haydutluk, hırsızlık veya diğer cinayetlerin icrasına veya bunları yapanların hayatı ve hareketlerine imtisale heves uyandırabilecek mahiyetteki matbualar neşri memnudur. Bu memnuiyete muhalif hareket edenler bir seneye kadar hapis ve 200 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar iki misli olarak verilir.

Madde 38 — İntihar vak'alarını mahallinin en büyük zabıta memurundan mezuniyet almaksızın neşretmek memnudur. Mezuniyet alınarak neşri halinde dahi intihar edenlerin ve intihara teşebbüs eyleyenlerin resimleri basılmaz. Bu madde hükmüne halif hareket edenler bir haftadan bir seneye kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar para cezasına mahkûm olurlar.

Madde 39 — Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin yazılı suçları matbuat vasıtasile irtikâp edenlere bu maddedeki cezalar altıda bir arttırılarak verilir.

Madde 40 — Padişahlık ve hilâfetçilik yolunda ve komünistlik ve anarşistliğe tahrik eden neşriyatta bulunulamaz. Hilâfına hareket edenlere altı aydan üç seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 41 — Aile mevcudiyetini ve aile kurmak esarsacak ve kadınlığın ana olmak hususundaki fikrî temayülünü zayıflatacak mahiyette her türlü neşriyat yasaktır. Hilâfına hareket edenlere bir aydan bir seneye kadar hapis cezası verilir.

Madde 42 — Bir gazete veya mecmuanın mes'ulleri aleyhine dava açıldığı zaman Cümhuriyet müddeiumumisi veya şahsî davacı tarafından davanın açıldığı, gazete ve mecmuanın idarehanesine tebliğ ettirilir. Bu tebliğden sonra hükmün kat'ileşmesine kadar o gazete ve mecmualar yalnız takibat hakkında tek ve basit bir iş'ardan başka hiç bir sebep ve bahane ile bir şey yazamaz ve müşteki de bir şey yazdıramaz. Bu madde hilâfına hareket edenler 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu para cezasının azamî haddinden başka altı aya kadar hapis cezası verilir.

Madde 43 — Memurların ve bilfiil asker olanlarla ordu mensuplarının, dahili ve harici, siyasi mes'eleler hakkında mütealeları, askerlik ve vazife aleyhinde tenkitleri mutazammın ve inzibat ve itaata münafi olarak gönderdikleri makale ve mektupların derç ve neşredilmesi memnudur. Bu memnuiyet hilâfına hareket edenler üç aya kadar hafif hapis cezasile beraber 25 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olurlar. Neşredilen bu türlü yazıları yazmış olanların hüviyetlerini gizleyen gazete ve mecmuaların mes'ulleri bir haftadan altı aya kadar hapsolünür ve kendilerinden 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Madde 44 — 3 mart 1340 tarih ve 431 numaralı kanunun hükmüne tevfikan Türkiye Cumhuriyeti hududu haricine çıkarılmış olanlarla 16 nisan 1340 tarih ve 481 numaralı af kanununun üçüncü maddesinde yazılı eşhasın gönderdikleri yazıları gazete ve mecmualarla neşretmek memnudur. Muhalif hareket edenler altı aydan 3 seneye kadar hapis ve 300 liradan aşağı olmamak üzere para cezasına mahkûm olurlar. Bu suretle neşrolunan yazılar bir suç teşkil ettiği takdirde ayrıca takibat yapılır.

Madde 45 — Kanun ve nizan namelerin Resmî Gazete ile neşrinden evvel aynen neşri memnudur. Hilâfında hareket edenlerden 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

On üçüncü fasıl

Suç olmıyan neşriyat

Madde 46 — Resmî dairelerin malûmat ve beyanat vermeğe salâhiyetli memurlarının ve hükûmetçe tanınmış ajansların verdikleri haberlerin neşri suç teşkil etmez.

Madde 47 — A - Ceza Kanununun 486 ncı maddesi hükümünce bir dava esnasında iki taraf veya vekilleri tarafından dava hakkında mahkemeye verilen evrakın ve serdolanun müdafaaların muhtevi olduğu tahkir lâfızlarının neşri mahkemece geri alınması emredilmiş olmadıkça caizdir.

B - Mahkeme huzurunda davaya aidiyeti olmadığı halde üçüncü şahıslar aleyhine yapılmış ve mahkemece geri alınması emredilmemiş hakaretlerin neşrinden dolayı gazete ve mecmualar takip edilemez. Haklarına tecavüz edilmiş olan üçüncü şahıslar ancak iki taraf ve vekilleri aleyhine medenî ve cezaî takibatta bulunabilirler.

On dördüncü fasıl

Cevap hakkı

Madde 48 — Gazete veya mecmuanın mes'ulleri matbuatın neşriyatından tevellüt edebilecek her türlü hukukî ve cezaî mes'uliyetlere hâlel gelmemek üzere bir memurun vazifesine müteallik fiillere ait olarak gazete ve mecmualarda yapılan neşriyat hakkında bir devlet memuru veya salâhiyetli makam tarafından gönderilen cevapları meccanen neşretmeğe mecburdur.

Cevap ve tashihler gazete veya mecmuanın bu cevap ve tashihlerin vüsulünü müteakip ilk çıkacak nüshasının aynı sütununa aynı punto harflerle hiç bir ilâve ve tayyolunmaksızın neşredilecektir.

Neşriyat devlet memurunun şahsına da taallûk ettiği takdirde bu memur ayrıca cevap vermek hakkına maliktir.

Bir gazete veya mecmua neşriyatında zikir ve telmih edilen hakikî veya hükmî şahısların o neşriyata cevap vermeğe hakları vardır. Cevap, gönderenin imzasını havi olmak ve taallûk eylediği yazının iki mislini geçmemek lâzımdır.

Cevap gazete ve mecmua hakkında hakareti mutazammın sözleri ve suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi olursa veya neşrinden üç ay geçmiş ise dercinden imtina edilebilir. Cevap ve tashihin dercinden imtina halinde imtinanın sebepleri derhal mahallinin Cumhuriyet müddeiumumilerine yazı ile bildirir.

Gazete için hakareti mutazammın veya suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi cevaplar da müddeiumumilik gazetesinin talebi üzerine münasip göreceği tadilleri yapar. Bu tadillerden sonra cevabın neşrinden imtina edilemez.

Cevabın neşrinden sonra gazete veya mecmua aynı memura veya aynı şahsa ve aynı mes'eleye taallûk eden yeni mahiyette neşriyat yaparsa yukarıdaki şartlar dairesinde ve bu defa yazının üç mislini tecavüz etmemek üzere tekrar bir cevap neşrine mecburdur.

Bu mecburiyetlerden imtina halinde yirmi beş liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Hakkında neşriyat yapılan şahıs ölmüş ise cevap vermek hakkı karı köca, usul ve fûruma intikal eder. Bunlardan biri tarafından cevap ve tashih hakkının kullanılması diğerlerinden bu hakkı iskaat eder.

On beşinci fasıl

Kararların neşri

Madde 49 — Gazete veya mecmua münderecatından dolayı kendilerinin mahkûmiyetlerini mutazammın verilecek hüküm aynı gazete veya mecmua ile o hükmün tebliğinden itibaren o gazete veya mecmuanın çıkacak nihayet ikinci nüshasında ve mahkûmiyeti içap ettiren yazıların çıkmış olduğu sütunda aynı punto harflerle ve o gazete veya mecmua tatil edilmiş ise müddeiumumî veya alâkadarların talebi üzerine masarifi mahkûma ait olmak şartile hâkim ve mahkeme reisinin tensip edeceği diğer bir gazetenin tekabül edecek sütununda ve o sütunda ve mutat ilân tarifesine göre verilecek bir ücret mukabilinde neşrolunur. Neşir masrafları yine mahkûma ait olmak şartile alâkadarları dilerlerse diğer nihayet üç gazete ile neşrine hükmolunabilir.

Neşriyattan dolayı mahkûm edilen gazete veya mecmua mahkeme hükmünü neşretmezse aynı mahkeme 200 lira ağır para cezası hükmeder. İsrar vukuunda para cezası iki kat hükmolunmakla beraber bu hükmün tebliği üzerine de koymazsa her teahhur eden gün için 100 lira para cezası alınır.

On altıncı fasıl

Gazete ve mecmuaların kapatılması

Madde 50 — Memleketin umumî siyasetine dokunacak neşriyattan dolayı İcra Vekilleri Heyeti kararile gazete veya mecmualar muvakkaten tatil olunabilir. Bu suretle kapatılan gazete veya mecmuanın neşrine devam edenler hakkında 18 inci madde hükmü tatbik olunur.

Bu suretle kapatılan bir gazetenin mes'ulleri tatil müddetince başka bir isim ile gazete çıkaramaz.

On yedinci fasıl

Matbuaların toplatılması

Madde 51 — Yabancı bir memlekette çıkan bir gazete veya mecmuanın Türkiyeye sokulması ve dağıtılması İcra Vekilleri Heyeti kararile menolunabilir.

Dağıtılan nüshalar karardan evvel, İcra Vekilleri Heyetinden müstacelen karar alınmak üzere Dahiliye Vekilinin emrile toplattırılabilir. Menolunmuş gazeteleri memnuiyeti bilerek Türkiyeye sokan ve dağıtanlardan 300 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Madde 52 — Âdaba münafi müstehcen resimleri havi neşriyat Cumhuriyet müddeiumumilerinin emrile toplattırılabilir.

On sekizinci fasıl

Tazminat ve mane'î zarar

Madde 53 — Matbuat cürümlerinden ve matbuat vasıtasile yapılacak suçlardan dolayı hükmolunacak tazminat ve mahkeme masrafları gibi hukukî ve malî mes'uliyetlerden cezaya mahkûm olanlarla beraber sermaye koyanlar müstesilsilen mes'uldürler.

On dokuzuncu fasıl

Müruru zaman

Madde 54 — Matbuat vasıtasile yapılan suçlar altı aylık müruru zamana tâbidir.

Yirminci fasıl*Takip ve muhakeme usulleri*

Madde 55 — Türk Ceza Kanununun 426, 427, 480 ve 482 nci maddelerile bu kanunun 18 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları ve 8, 19, 20, 28, 29, 30, 33, 34, 35-44, 47, 48 inci maddeleri şümulüne giren suçlardan dolayı hazırlık tahkikatı yapılmaz.

Madde 56 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen ağırceza mahkemesinin vazifesine dair suçlardan gayri suçlar Cümhuriyet müddeiumumiliğinin iddianamesile doğrudan doğruya mahkemeye verilir. Müstehcen mahiyetteki neşriyattan dolayı gazete veya mecmuanın intişarı mahzurlu görülürse Cümhuriyet müddeiumumiliğince gazete veya mecmuanın muvakkaten tatili ve lüzumu halinde de maznunların tevkifi mahkemenin her safhasında davayı görecektir olan mahkeme veya hâkimden istenir. Bu talep duruşmadan evvel vaki olursa mahkeme veya hâkim evrakı tetkik ederek tatil ve tevkif hakkında bir karar verir. Beraet kararla tatil kararı kalkar. Mahkûmiyet halinde mahkûmun mahkûm olduğu müddet veya para cezasının ödenmesinden dolayı ne miktar hapis cezası lâzımgeliyorsa o miktara muadil olacak ve Ceza Kanununun 25 inci maddesinde muayyen müddetin azamî haddini geçmeyecek bir müddetle gazetenin tatiline dahi hükmolunabilir.

Gazete veya mecmualarını karar hilâfına neşredenler hakkında üç aydan aşağı olmamak üzere hapis ve 200 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Madde 57 — Bir suçta müşterek olanlardan bir veya bir kaç hakkında dava açılması izin almağa bağlı olur ve iznin alınmaması veya her hangi bir suretle tebligat icra edilmemesi sebebiyle geçecek zaman matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçların muhakemesi için bu kanunda kabul edilen sür'ati tehir edecek mahiyette görülürse bu kabil maznunlar hakkındaki muhakemenin muvakkaten tatiline karar verilebilir. Mütakabil davalarda maznunlardan biri hakkında dava açılması izin almağa bağlı olduğu takdirde birleştirilmiş olan davalardan birinin veya bir kaçının mes'elenin mahiyetine göre muvakkaten tatiline karar verilebilir.

Madde 58 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı lüzumuna göre Cümhuriyet müddeiumumilerince yapılacak hazırlık tahkikatının nihayet bir hafta zarfında ikmali lâzımdır. İlk tahkikata tâbi suçlardan bu tahkikat en kısa bir zamanda neticelendirilir.

Madde 59 — Mahkemeler maznunun ikametgâhı itibarile mahkemeye celbedilmesi için lâzımgelen müddeti nazarı dikkate alarak duruşmaları Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki müddetlerle mukayyet olmıyan en kısa bir zamana tayin ederler. Kat'î bir zaruret olmadıkça duruşmalar arasında beş günden fazla ara verilemez. Daha uzun bir müddete ihtiyaç görülürse bunun sebepleri kararda tafsilen tesbit olunur. Duruşmanın hitamında Cümhuriyet müddeiumumisinin iddiasını hemen serdetmesi lâzımdır. İşin ehemmiyetine göre müddeiumumilikçe evrakın tetkikine ihtiyaç gösterilirse bunun için en çok üç gün mühlet verilir. Cümhuriyet müddeiumumisi tarafından iddia serdedildikten sonra maznunun müdafaasını hazırlamadığı anlaşılırsa bunun için kendisine en çok beş gün mühlet verilir. Müdafaadan sonra hemen ve nihayet üç gün içinde hüküm tefhim edilir.

Madde 60 — Matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı sadır olan karar ve hükümler aleyhine tevessül olunacak kanun yolları Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ahkâmına tâbidir.

Temyiz Mahkemesinde maznunun celbedilmesi hususunda yukarıki maddeler hükümleri tatbik olunur. Asliye mahkemelerince tayin olunan ceza miktar ve müdafa hakkını ihlâl

etmiyen usul hataları nakız sebebi teşkil edemez. Nakzolunan hüküm; mahkûmiyete esas fiilin suç teşkil etmediği noktadan nakzolunursa Temyiz Mahkemesi beraet kararını verir.

Temyiz Mahkemesi hükmü asliye mahkemesinin suçun vasfında hata ettiği noktasından nakzeder ve bu da cezanın ağırlaşmasını mucip olmazsa bu hatayı tashih etmek suretile davayı hükme bağlar.

Madde 61 — Kanunî tebliğ muamelelerinde gazete idarehanesi, gazete sahibi ile umumî neşriyatını idare eden zatın kanunî ikametgâhları sayılır.

Madde 62 — Ağır cezayı müstelzim maddelerden maada suçlar asliye mahkemesinde görülür.

Madde 63 — Müddeiumumî ve hâkimler vazifelerini bu fasılda yazıldığı sür'at ve müddetlerde muhik bir sebep olmaksızın ifa etmezlerse haklarında Hâkimler Kanununun 22 nci maddesi hükmüne tevfikân kıdem tenkisi ve icabına göre ondan sonra gelen inzıbatî cezalar tatbik olunur.

Madde 64 — Matbuat suçlarından haklarında takibata başlananlar mahkeme huzurunda da şifahen vekil gösterebilirler. Ancak üç gün zarfında vekâletnamenin asıl veya tasdikli suretini mahkemeye vermeleri şarttır.

Yirmi birinci fasıl*Devlet daire ve müesseselerine ait gazete ve mecmualar*

Madde 65 — Devlet daire ve müesseseleri tarafından neşredilen resmî gazete veya mecmualar bu kanunun matbuat vasıtasile irtikâp edilen suçlar hakkında ve neşriyattan kendini mutazarrır addeden kimselerin gönderecekleri cevapları neşretmek mecburiyeti hususunda kabul ettiği hükümler haricindeki mükellefiyet ve şartlardan müstesnadır.

Bu gazete veya mecmualar vasıtasile irtikâp edilen suçlardan dolayı gazetenin doğrudan doğruya idaresinden mes'ul olanlarla birlikte suç mevzuu olan yazı veya resim sahibi müştereken mes'ul olurlar. Bu hususta memurun muhakematı hakkındaki kanun hükümleri cereyan etmez.

Yirmi ikinci fasıl*Kanunun tatbiki*

Madde 66 — 16 temmuz 1325 tarihli Matbuat Kanunu ve zeyillerile Matbaalar Kanunu ve Hakkı Telif Kanununun bu kanuna muhalif hükümleri mülğadır.

Madde 67 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 68 — Bu Kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Yirmi üçüncü fasıl*Muvakkat maddeler*

Muvakkat madde A — Bu Kanunun mer'iyete girdiği tarihte çıkmakta olan bütün gazete ve mecmualar kanunun neşri tarihinden itibaren 15 gün içinde beyanname vererek bu kanun hükümlerine uymağa mecburdurlar.

Bu zamana kadar neşriyat sahip ve bu kanunla ilga edilmekte olan 16 temmuz 1325 tarihli matbuat kanunu ile tayin edilmiş mes'ul müdürlerin mes'uliyeti altında devam edebilir.

Muvakkat madde B — Bu Kanunun neşri tarihinde gazete ve mecmuaların çalışmakta olan sahip, başmuharrir ve umumî neşriyatını idare edenler kanunun tahsil derecesi noktasından koyduğu kayitlerden kanunun neşri esnasında filen buldukları vaziyetlere maksur kalmak şartile 3 sene müddetle müstesna tutulurlar.

30/7/1931

Başvekâlet Müdevvenat Matbaası

İÇİNDEKİLER

Matbuat Kanunu

Sayfa

1881 Matbuat Hürriyeti ve Matbu Eserler Neşri Hakkında Kanun

1